

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: **1/ J., 2/ P.**, obaja bytom A., proti žalovanému: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky**, Pribinova č. 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. SLV-158/PK-2009 a č. SLV-/159/PK-2009, obe zo dňa 4.2.2010, o odvolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S 128/2010-24, 4S 129/2010 zo dňa 25.6.2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S 128/2010-24, 4S 129/2010 zo dňa 25.6.2010 **p o t v r d z u j e**.

Žalobcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením nepriznal žalobcom oslobodenie od platenia súdnych poplatkov pre konanie o spoločnej žalobe, ktorou sa domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutí žalovaného zo dňa 4.2.2010 č. SLV-158/PK-2009 a č. SLV-/159/PK-2009.

Krajský súd tak rozhodol po tom, čo zistil, že nie je naplnená jedna z podmienok pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov – že ide o zrejme bezúspešné bránenie práva. Poukázal na to, že žalobcovia sa domáhali, aby im bolo priznané postavenie účastníkov v konaní o náhrade bolestného policajtovi, no žalobcovia nekonkretizovali, aké práva alebo záujmy boli vydaným rozhodnutím priamo dotknuté. Podľa názoru krajského súdu totiž priznaním bolestného policajtovi nebolo dotknuté žiadne právo ani záujem žalobcov.

Proti tomuto uzneseniu podali žalobcovia včas odvolanie s odôvodnením, že správny orgán v rozhodnutí č. p. KRP-67-1/VO-PS-2009-Do zo dňa 13.3.2009, ktorým priznal ppráp. T. náhradu za bolesť, uviedol že P. B. spôsobil menovanému zranenie, že P. B. a J. B. sú trestne stíhaní, atď., t. j. správny orgán podľa názoru žalobcov poukázal na svoje právo v zmysle § 114 ods. 5 zákona č. 328/2002 Z.z., čo aj bolo zrealizované výzvou KRPZ v Košiciach č. p. KRP-67-6/VO-PS-2009/Do zo dňa 10.8.2009, čím boli priamo dotknuté ich práva, lebo sa takto stali osobami povinnými zaplatiť náhradu za vyplatenú náhradu bolestného. Tvrdili, že žalobou napadnutými rozhodnutiami bolo jednoznačne porušené, resp. odňaté ich právo ako účastníkov konania podľa § 14 Správneho poriadku. Namietali tiež, že uznesenie krajského súdu vopred prejudikovalo negatívny výsledok sporu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcov nie je možné vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo spisu krajského súdu a z administratívneho spisu žalovaného zistil, že žalobcovia sa žalobou doručenou krajskému súdu dňa 3.3.2010 domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. p. SLV-158/PK-2009 a SLV-159/PK-2009 obe zo dňa 4.2.2010, ktorými žalovaný potvrdil prvostupňové správne rozhodnutia vydané KRPZ v Košiciach dňa 15.10.2009 pod č. p. KRP-67-21/VO-PS-2009 a KRP-67-20/VO-PS-2009 o nepriznaní postavenia účastníka konania v právoplatne skončenom konaní o priznaní bolestného príslušníkovi PZ ppráp. M. T.

V odôvodneniach oboch druhostupňových správnych rozhodnutí žalovaný uviedol, že predmetom konania, ktorého účastníkmi sa žalobcovia chceli stať, bolo rozhodovanie vo veci dávky úrazového zabezpečenia príslušníka PZ za služobný úraz. Žalovaný poukázal na to, že vo veciach priznania dávok sociálneho zabezpečenia policajtovi je účastníkom konania len policajt (s poukazom na § 83 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Dôvodil, že v konaní o dávke policajtovi sa nerozhodovalo o zavinení žalobcov za spôsobenú škodu, ale o zodpovednosti služobného úradu za služobný úraz a z neho plynúcich nárokovateľných dávok sociálneho zabezpečenia v zmysle zákona č. 328/2002 Z.z.

Po podaní žaloby krajský súd žalobcov vyzval na predloženie plnej moci udelenej advokátovi (v zmysle § 250a OSP), na čo žalobcovia reagovali podaním doručeným krajskému súdu dňa 21.5.2010, ktorým obaja požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu. K žiadosti pripojili potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, z ktorých vyplýva, že obaja žalobcovia sú nezamestnaní a poberajú dávky v hmotnej núdzi.

Podmienky pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov sú stanovené v § 30 v spojení s § 138 ods. 1 OSP; tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne.

Podľa § 30 ods. 1 OSP účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť za zástupcu Centrum právnej pomoci alebo advokáta zapísaného do zoznamu podľa osobitného predpisu, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

V predmetnej veci žalobcovia žiadajú ustanovenie bezplatného právneho zástupcu pre konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného, ktorými boli potvrdené prvostupňové správne rozhodnutia o nepriznaní postavenia účastníkov v konaní o náhrade bolestného policajtovi. Je potrebné súhlasiť s názorom krajského súdu, že priznaním bolestného policajtovi nebolo dotknuté žiadne právo ani záujem žalobcov. Išlo o konanie, výsledkom ktorého bolo priznanie náhrady za bolesť. V tomto konaní sa neriešila otázka viny či nevinu žalobcov, ani nijakým spôsobom nedošlo k zásahu do ich práv, právom chránených záujmov, či k uloženiu povinností. Preto – ako správne konštatoval krajský súd – záujem či právo žalobcov by boli dotknuté až vydaním rozhodnutia, ktorým by si príslušný správny orgán od nich vymáhal náhradu za bolestné vyplatené poškodenému policajtovi.

Na tomto mieste musí Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazniť, že účelom súdneho konania je riadna realizácia ústavného práva jednotlivca na spravodlivú súdnu ochranu v zmysle čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky ako aj čl. 6 Dohovoru na ochranu základných práv a slobôd. Spravodlivú súdnu ochranu musí poskytovať orgán súdnej moci, ktorý spĺňa atribút nestranného súdu v rámci ustálenej požiadavky na nezávislosť súdnictva (čl. 141 ods. 1 ústavy).

Jednou z požiadaviek kladených na preukázanie nestrannosti orgánu súdnictva je zdržanie sa verejného vyslovovania právnych názorov na vec prejednávanú súdmi do času, dokiaľ o nej nebolo právoplatne rozhodnuté. Pri uplatňovaní tejto požiadavky v občianskom súdnom konaní však existuje zákonná výnimka, nakoľko Občiansky súdny poriadok ukladá súdu povinnosť, aby sa pri vyhodnotení dôvodnosti žiadosti účastníka o oslobodenie od súdnych poplatkov vysporiadal so všetkými zákonnými podmienkami uvedenými v § 138 ods. 1 O.s.p., tzn. či v danom súdnom konaní nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Tak aj správne krajský súd urobil.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky musí jednoznačne konštatovať, že námietka žalobcov, že uznesenie krajského súdu vopred prejudikovalo negatívny výsledok sporu, je celkom nepodložená, lebo krajský súd dodržal svoju povinnosť mu uloženú zákonom a svojim konaním nevybočil z medzí odôvodnenia.

Navyše iba takýmto prístupom je možné naplniť základný predmet Občianskeho súdneho poriadku (§ 1 O.s.p.), ktorým je úprava postupu súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Preto sa odvolací súd stotožnil s názorom krajského súdu, že u žalobcov ide o svojvoľné a zrejme bezúspešné uplatňovanie práva, o ktoré sa jedná najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené. Keďže jedna zo zákonných podmienok pre ustanovenie bezplatného právneho zástupcu nebola splnená, nebolo možné žalobcom advokáta ustanoviť.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu postupom podľa § 219 OSP ako vecne správne potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 246 ods. 1 a § 224 ods. 1 OSP a žalobcom náhradu trov tohto konania nepriznal, lebo v odvolacom konaní neboli úspešní.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. decembra 2010

Ing. JUDr. Miroslav Gavalec, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová